

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ט"ו סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת צג.
דף היומי בהלכה: מסימן תפ"ז סעיף ב' עד תחילת סימן תפ"ח.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה כתיב בקרא' עד 'השמר'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה כ עד פרק ה משנה ב

שם נוסף : 1401"בחוץ חונה המכונית הגדולה והמפוארת שבה מסייעים אותי" - אמר האדמו"ר לבחור הנבון
| היהודי שחוה שני ניסים בימכה' אחת | גם אנחנו יכולים לזכות לירידת מן מהשמים" | 1905

הסיפור היומי

**בלית ברירה החליט ר' שמואל לצאת לדרך, בתקווה שאם יעכבוהו
השוטרים יראה להם את האישור שקיבל בפעם הקודמת. אולם
במחסום עצר אותו שוטר שלא הסכים כלל להקשיב לו, אלא הודיע
נחרצות כי עליו לשוב לביתו, ואם לא - ענוש יענש במלוא חומר הדין...**

כל עכבה לטובה - סיפורו המופלא של מנהל מפעל החסד 'המכירה השכונתית'

מה לא עלתה בידו.
הלה, שאינו בטלן כלל, הפעיל 'קשרים' והשתדלויות שונות,
אך נתקל בקיר אטום והעלה חרס בידו. וכך היה גם במוצ"ש
וביום ראשון בבוקר. ויתמה מאוד על הדבר, שהרי הוכיח להם
היטב שעיסוקו באוכל נפש, ומה עוד, שלשכנו העובד אצלו ניתנה
הרשות לנוד, ואילו לו כ'מנהל' בכבודו ובעצמו לא ניתן.
בלית ברירה החליט לצאת לדרכו, מתוך תקווה טובה שאם
יעכבוהו השוטרים הממונים על הסדר יראה להם את הניירות
המעידים על תפקידו, ואף יציג בפניהם את הרשות שניתנה לו
בפעם הקודמת. אולם בהגיעו למחסום עצר אותו השוטר ולא
הסכים להקשיב לדבריו, אלא הודיע לו שעליו לשוב אחר כבוד
לביתו, ולא - ענוש יענש במלוא חומר הדין. בעל כרחו חזר על
עקבותיו, וכולו מלא פליאה גדולה, מה זאת עשה לי אלוקים,
ומדוע הקשיח השוטר את ליבו ונהג עימי שלא כהוגן.
כעבור זמן ממושך התקשרו אליו הפועלים שהיו במחסן
וסיפרו לו בהתרגשות מרובה: תן תודה לה' אלוקיך על שמנעך
מלבוא הנה כמדי יום ביומו, כי בפתע פתאום בשעה 12:00 נפל
'משטח' מלא סחורה ממקומו הסמוך לתקרה בגובה ג' קומות על

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי מגברא
יקרא, איש החסד, הרב ר' שמואל לעוויןסון שליט"א, העומד
בראש המפעל הגדול הנקרא 'המכירה השכונתית' בכמה וכמה
ערים ברחבי ארה"ק (אחת לשבוע הם מוכרים בשכונות רבות
בארה"ק מוצרי מזון וכיו"ב במחירים זולים ביותר, בכדי להקל
על אחינו בני ישראל מיוקר המחיה), ולשם כך הוא מחזיק 'אוצר'
(מחסן) גדול ורחב ידיים בגובה ג' קומות ב'הר טוב' הסמוך ונראה
לע"ת בית שמש יצ"ו; גם יש לו שם חדר קטן המשמש עבורו
כמשרד לנהל את כל החשבונות וכל ענייני המשא ומתן, בו הוא
יושב בכל יום החל מהשעה 11:00 בבוקר למשך כמה שעות.
והנה מתחילת תקופת ה'קורונה' כשהטילו השלטונות מצור
ואיסור נסיעה ממקום למקום ומעיר לעיר, היה לר"ש אישור
מיוחד המתיר לו לנוד מהכא להתם מאחר שהוא עוסק ב'אוכל
נפש'. ויהי אחרי הפסח הודיעו השלטונות בסוף השבוע שהם
עומדים להטיל 'סגר' מיוחד על כמה שכונות בירושלים (קרית
בעלזא, רוממה וכו') לכל יוכלו לצאת משם למקומות אחרים
ולהיכנס אליהם, מיד שלח ר"ש בקשה להתיר לו לצאת משכונתו
(רח' סורצקין בירושלים) למפעלו שבעיר בית שמש, אבל משום

והרי לך, כי לאדם רק עיני בשר, והוא הקטן בדעתו יושב ובוכה מדוע מן השמים רוצים 'להרע' לי, וקוב"ה מה אומר, אין כאן רעה אלא טובה גדולה להצילך משערי מוות ב'ריסוק אברים' רח"ל...
התייצב וראה ישועת ה' כי תבוא, ומה לך מתלונן.

(באר הפרשה, בהעלותך)

אותו החדר המשמש כמשרד (מחמת שנתקע בו 'מנוף' שהביא סחורה, מה שלא אירע שם מיום היווסדו), ומחוזק הנפילה וכובד ה'משטח' נמחץ החדר לגמרי בלא להשאיר ממנו שריד ופליט, ואילו היה ר"ש יושב שם כמנהגו מידי יום ביומו כבר לא היה מי שישב שם למחרת, ובניו היה נכנסים לשנת אבלות ל"ע...

פרשת השבוע

**"נכנסתי למשרד, והנה אני מוצא על שולחני
מכתב פיטורין... לא חלמתי על בשורה קשה
כזו. הייתי עובד מצוין, ולפתע מודיעים לי בלי
שום הקדמות שאין לי יותר מה לחפש פה"...**

היהודי שחווה שני ניסים ב'מכה' אחת

כל זה אירע כאמור באמצע החורף, כאשר מאז היהודי בעל המעשה הולך ומתחזק באמונה, ומאמין שאם הקב"ה הביא לו מצב כזה, בוודאי הוא הטוב ביותר עבורו ובוודאי יוכל לעמוד בו. כעת ממש מספר לי בן שיחי בהתפעלות גדולה, כי הלה אמנם הסתובב חודשיים בלי פרנסה, אך בתומם מצא לו פרנסה חדשה, אשר התחיל להרוויח ממנה פחות או יותר כפי שהרוויח בפרנסתו הקודמת.

עכשיו קודם חג השבועות שאל את בעל המעשה אם עדיין הוא עובד בפרנסתו החדשה או שהיא נפגעה בגלל מגיפת הקורונה, וענה לו הלה שהוא אכן עובד בה כרגיל ומקבל את משכורתו באופן שוטף בלי שום קושי.

שאל אותו שוב, מה לגבי מקום עבודתו הקודם? סיפר לו הלה: "מקום עבודתי הקודם נסגר על מסגר ובריח, וכל מי שנשאר לעבוד שם, איבד את פרנסתו. רק אני ועוד שניים מעמיתיי שקיבלנו מכתב פיטורין באמצע החורף, מתפרנסים כעת בכבוד"...

תומת ישרים תנחם - כאשר האדם מאמין בתחילת פקידת הנסיון שיוכל לעמוד בו כי הקב"ה יהיה בעזרו, ומתוך בטחונו זה קם וצועק "נעשה ונשמע" - הקב"ה עומד לימינו, וטוב לו בזה ובבא.

(גיליון הבינו, משיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א)

באמצע החורף סיפר לי יהודי מעשה שהיה: הוא יושב בבית המדרש, והנה נכנס לפתע חברו, איש שמח ועליז, ניגש אליו ומתחיל לספר - לא לפני שהוא מקדים בהתרגשות: "אתה חייב לשמוע לאיזו סייעתא דשמיא זכיתי היום, ממש ראיתי את אלוקים עין בעין!"...

וזה הסיפור: "נוסע אני כל יום באוטובוס למנהטן למלאכתי, ובדרך אני שומע שיעורים. היום שמעתי שיעור באמונה, והנה אני שומע שעל האדם להיות תמיד מוכן לקראת הבאות, כי לעולם לא יידע מתי יפקוד אותו הקב"ה בנסיון. צריך הוא להיות תמיד מחוזק באמונה, כדי שגם אם יפקוד אותו הנסיון בפתע פתאום, לא יפול ברוחו אלא יאמין בכל לבו כי הקב"ה עומד לימינו ומסייע לו לעבור אותו בשלום.

"סברתי וקיבלתי, נכנסתי לעבודה, והנה אני מוצא על שולחני 'מכתב פיטורין'... לא חלמתי ולא ציפיתי לבשורה קשה כזו. הייתי עובד מצוין, ולפתע מודיעים לי ללא כל הודעה מוקדמת וללא שום יכולת להתגונן שאין לי יותר מה לחפש פה"...

סיים הלה ואמר לבן שיחי: "ראה נא איך עזר לי ה', בהכינו אותי תחילה להתחזק באמונתי, ממש בבחינת מקדים רפואה למכה"...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"בחוץ חונה המכונית הגדולה והמפוארת שבה מסייעים אותי" - אמר האדמו"ר לבחור הנבוך - "אבל כשאנו מגיעים לפקק תנועה שום דבר לא עוזר, אנו מזדהלים לאטנו - בעוד האופנועים הקטנים חולפים על פנינו במהירות וקלילות..."

"בכל דבר יש מעלה ויתרון, החכמה היא לגלות תמיד את הטוב שבכל דבר, ולא את השחור שבו..."

על פנינו בשולי הכביש... אמנם אין להם רכב הדור ומפואר, אבל דוקא משום כך יש להם יתרון גדול בפקקים הארוכים, שפורצים להם דרך בין כל המכוניות הגדולות ומגיעים עד מהרה למחוז חפצם!

"והנה גילינו ומצאנו יתרון ומעלה שיש דווקא לקטן על פני הגדול!" - חייך הרבי באהבה אל הבחור, וסיים דברי קדשו: "דע לך, כי בכל דבר יש מעלה ויתרון, החכמה היא לגלות תמיד את החלק הטוב שבכל דבר, ולא את החלק השחור..."

"אף אתה", סיים ה'פני מנחם', "גם אם קטן אתה בעיניך, הרי בדברים רבים אחרים שבתורה ועבודת השי"ת בוודאי תמצא המעלה שיש בך יותר מחברך, ויגבה לך בדרכי ה'! - אם זה בצורת כתיבה יפה של חידושי תורה, או בלימוד ההלכה, וכל כיוצא בזה. לך נא ומצא את המעלה היפה שברך, ואותה תגדל ותרומם, במקום לבכות ולהתמרמר תמיד על החלק שאינך מצליח בו".

(טיב הקהילה)

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: בחור צעיר נכנס פעם אל הרה"ק בעל 'פני מנחם' מגור זצוק"ל, שם בקודש פנימה שפך את ליבו והתלונן על חוסר הצלחתו בחיים, על כשרונותיו החלשים, ושמחמת שמתקשה מאוד בהבנת הלימוד מאבד הוא את החשק בתורה ובעבודת השי"ת.

והוא סיים את דבריו בלב כואב: "לעומת חברי החזקים, ולעומת אחי הגדולים והמצוינים, הרי 'קטן' אני מאוד!"...

נענה ה'פני מנחם' בפקחותו המפורסמת, ואמר לבחור הנבוך: "הנה כאן בחניה שבחוץ חונה לה המכונית המפוארת שבה מסייעים אותי הנהגים המסורים ממקום למקום. היא אמנם יפה גדולה והדורה, ואף נוסעת היטב, ומגיעה מהר לכל מקום! - אבל כאשר נתקעים אנו ב'פקק תנועה' עלי דרך [טרעפיק], אין בידינו שום עצה, ואז אנו נאלצים להתנהל לאיטנו, ולהזדחל בפקק הארוך.

"אולם מחלון המכונית הגדולה' שבקושי מתקדמת, רואה אני הרבה רוכבי אופניים ואופנועים 'קטנים', החולפים במהרה

סגולות וישועות

לפנינו תגלית שכדאי להכיר: יש משהו שכל יהודי יכול לעשות כדי לפתוח לעצמו שערי שמים. זהו כלי נגיש, קרוב וזמין לכל אחד, שבכוחו להבטיח את השפע הגשמי והרוחני גם יחד...

"גם אנחנו יכולים לזכות לירידת מן מהשמים" | הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א

הפרנסה. איש לא יכול לדעת כיצד ניתן להבטיח את המשך הצלחת חינוך הילדים, וכולנו מחפשים דרך לייצב את מקורות ההכנסה. הכל כה מבולבל ולא ברור, וכל אחד מחפש את הדרך אל שערי השפע, את המפתח שיבטיח את זרימת השפע...

מעבר לחובת ההשתדלות, אנו מבקשים לדעת היכן הוא צינור השפע האלוקי, כיצד הוא זורם וכיצד מונעים בו סתימה... מה אנו יכולים לעשות כדי להגן עליו ועל משפחתנו, וכיצד אנו יכולים לפתוח את השער לשערי שמים, ולהזרים פרנסה בשפע, לאורך

עודנו ניצבים בימים לא קלים, התקופה העוברת על כולנו אינה פשוטה. העתיד לוט בערפל, המצב הבריאותי - כמו החברתי, האישי והכלכלי, עדיין לא יציב ומבוסס כמקדם. תקווה כמוסה מפעמת בליבנו כי יפתח ה' לנו את שערי אוצרו הטוב ויעניק לנו שפע ברכה וישועה, נחת ופרנסה, אך מי יודע היכן הוא המפתח הפותח שערים אלה...

אין מי שיכול לומר בוודאות מה עתיד לקרות, מהי הדרך למגן את עצמנו מפני פגעי הבריאות, וכיצד נוכל להבטיח את המשך

בזולת - כך אנו מתוגמלים במזומן מידי בורא עולם. ככל שאנו זורעים עוד ועוד מעשי חסד - כך אנו קוצרים שפע אלוקי בכל התחומים, ובפרט בפרנסה!

ובאותה מידה, הגילוי הזה גם מחייב: כי בעיתות מצוקה, טבע האדם להתכנס לתוך עצמו, לדאוג לעצמו. כל אחד הופך טרוד ומודאג למען עתידו האישי, מתקשה להקדיש זמן ומחשבה, נתינה והענקה, לזולתו. אבל זו החמצת ענק: כי השפע האלוקי, ההגנה השמימית, הפרנסה והעשירות - כל אלה ממתנינים לנו מעבר לפינה, תלויים במעשים שלנו למען הזולת, בעשיית חסד למען אחרים, בפעולות שייקלו ויסייעו לאנשים שסביבנו!

זה הזמן לאמץ את החשיבה הזו, ולהופכה למעשים. סביבנו כה הרבה הזדמנויות לפעול ולהרבות חסד, בתוך הבית, בקרב המשפחה, בין חברינו וידידינו, וגם עם אנשים פחות מוכרים. להכין כוס תה ליהודי מבוגר בבית הכנסת, לשאול בשלום חבר ולהתעניין בעובר עליו, לסייע לשכן לשאת את הקניות הביתה, להכין ארוחת ערב או מטעמי שבת לשכן הטרוד בשמחה או בצרה, וגם להעניק למעוטי יכולת עזרה כלכלית.

כל אלה הם הזדמנויות לדוגמא לעשיית חסד, אבל הרבה יותר: אלה הזדמנויות לפתוח לנו את שערי שמים. כי ככל שנרבה חסד, ככל שנפעל להוסיף מעשי חסד, ככל שנתחבר לערך החסד, ככל שנגמול חסד איש עם רעהו - כך נזכה שבורא עולם יעניק לנו את השפעתו הברוכה, ויפתח לנו את שערי השפע, לשומרנו מכל נגע ומחלה, ולהרעיף על ראשנו שפע נחת, פרנסה והצלחה! (פניני פרשת השבוע)

כל ימות השנה. האם יש מפתח לשערים אלה? האם יש דרך לזכות בכך? האם יש כלי שמבטיח שפע שמימי?!

לפנינו תגלית שכדאי להכיר, והיא שאכן כן, יש דרך כזו. יש משהו שכל יהודי יכול לעשות - והמשהו הזה פותח לו את שערי השפע. יש כלי מסויים, נגיש, קרוב וזמין לכל יהודי באשר הוא, שבכוחו להבטיח את השפע הגשמי והרוחני גם יחד, את ההשפעה האלוקית הברוכה הנכספת.

לכלי הזה קוראים 'חסד', עשיית חסד לזולת. לכל יהודי יש יהודים נוספים סביבו, עימם יכול הוא לגמול חסד בכל כך הרבה אופנים וצורות. מילה טובה, חיוך מעודד, הקשבה ונשיאה בעול. עזרה או סיוע טכני, התנדבות לשאת משא פיזי או הענקת תמיכה כלכלית. כל אלה עומדים תחת הכותרת 'חסד', ואת כל אלה כולנו יכולים לעשות - זקנים עם נערים, פשוטי עם כנכבדים הדורים, תלמידי חכמים ובעלי בתים.

זהו גילוי שגילה הרה"ק בעל 'הבית אברהם' זי"ע בפרשת השבוע שזה עתה קראנו, בפסוק 'והמן כזרע גד הוא'. בביאורו, הוא חושף כי המן - הוא השפע האלוקי מידי של בורא עולם, ניתן לאדם כזרע ג"ד - באותה מידה שאדם מתאמץ ומשקיע במושג 'גומל דלים' - בסיוע לזולתו. ככל שאדם מתאמץ וזורע גרעיני השקעה בגמילות חסד - כך זוכה הוא ביותר מן, ביותר שפע אלוקי!

הגילוי הזה מעודד כל כך: הנה כי כן, מתברר שאנחנו שולטים בברזי ההשפעה האלוקית. זה תלוי בנו, במעשינו, בחשיבה שלנו, בסדר העדיפויות שלנו. ככל שאנו משקיעים יותר כוחות ואנרגיה

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כמה אנשים נחשבים ל"רבים" לענין עוון הלבנת פני חברו ברבים

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

באמ"ח ס"ק א בהגה"ה) שסתם רבים הם שלשה אנשים. והאם מספר זה כולל גם את המלבין עצמו, או שהכוונה לשלשה מלבד המלבין עצמו? - הפמ"ג (בספרו מתן שכרן של מצוות חקירה ה"ה ומסתברא) כתב שמסתבר שדי בשלשה כולל המלבין עצמו. אכן, יש שכתבו (קובץ תורת האדם לאדם ח"ו עמ' 222) שמדברי הח"ח כאן משמע לכאורה, שצריך שלשה מלבד המלבין עצמו, וזאת ממה שכתב: 'שלא לדבר איתו קשות עד שיכלימו וכו' ובפני אחרים וכו' שלא היה ברבים, אבל אם הלבין את פניו ברבים וכו'. ומשמע שכשמלבין את חברו בפני אחרים' [שזה לכל הפחות בפני שנים חוץ מהמלבין עצמו], עדיין

על לאו נוסף שעלול המספר לשון הרע לעבור, אנו למדים בהלכה הנלמדת היום ב'חפץ חיים' (פתיחה, לאוין, סעיף יד), שאם גינהו כל כך בדברים עד שנשתנו פניו מחמת כן, עובר על לאו של 'לא תשא עליו חטא', שהוא אזהרה שלא לבייש אדם מישראל אפילו במקום התוכחה, וקל וחומר שלא במקום התוכחה. למעלה מזה, אם מביישו בפני רבים, שאז כבר כרתוהו חז"ל מהעולם הבא ואמרו: המלבין את פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא.

וכמה אנשים נחשבים ל'רבים' לענין איסור זה? בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה הח"ח להלן (לשון הרע כלל ב

אף בינו לבין עצמו, ובפרט אם מדבר עמו בפני אחרים, ומצוי מאד בחבורת אנשים שעוסקים בדברי שיחה, שאומר אחד על חבירו דבר דרך שחוק ופניו מתלבנים, ובדיבור קל אפשר שמאבד עולמו, והחכם עיניו בראשו לשמור אז מוצא שפתיו, וכשיעלה על לבבו להוציא איזה דבר שחוק שאפשר שחברו יתבייש, ישים רסן על שפתיו, ובכגון זה נאמר "ושמת סכין בלועך וגו".

אין זה נחשב ברבים, ובהכרח שרק אם יש שלושה מלבד המלבין עצמו נחשב כרבים.

עוד מביאים בביאורים ומוספים מה שכתב הח"ח בספרו חובת השמירה (פי"ד) על חומרת עוון הלבנת פנים וז"ל: "ומכל זה יתבונן האיש הנלבב עד כמה צריך להיזהר בדבורו שמדבר אל חברו, שבל יבא להלבנת פנים שהוא לא תעשה מן התורה

דקה מתוקה - 60 שניות על הדרך היומי

אדם ומלאך שעשו ביחד מלאכה בשבת, האם זה נקרא "שנים שעשאוה" - ופטורים?

שבת דף צג

"שנים שעשאוה פטורין"

שהיה הוה אמינא שמותר לעשות את מלאכת המשכן אף בשבת שהרי שנינו שנים שעשאוה ופטורים, והאדם עושה את המלאכה ביחד עם המלאך.

על זה בא הכתוב לאמר "ששת ימים תעשה מלאכה", ר"ל "תעשה מעצמה" שנעשית ע"י סיוע המלאך, וא"כ תהיו סבורים שמותרים אתם לעשות בשבת, לזה אמר הכתוב "וביום השביעי יהיה לכם קודש" שאתם אסורים בעשיית מלאכה.

(קב ונקי)

כתוב בפסוק 'ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת' (שמות לה ב). וברש"י כתב: הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת.

המהרי"ל דיסקין מביא ממדרש (זוהר ח"ב רכב): שמלאכת המשכן היתה נעשית בנס, שכיון שהיה נותן ידו אל המלאכה מיד בא מלאך ה' ומסייעו לגומרו.

ולפי"ז מבאר מדוע הקדימה התורה לצוות על השבת, משום

להתחיל את היום ברגל ימין חווייה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

* בתפילת יום טוב, אומרים בברכה האמצעית: "ותתן לנו ה' אלקינו באהבה את יום חג... מקרא קודש זכר ליציאת מצרים". למנהג בני ספרד, אומרים פעם נוספת "באהבה" לפני המילים "מקרא קודש", ואילו למנהג בני אשכנז, מוסיפים מילה זו רק ביום טוב שחל בשבת.

* בתפילת יום טוב שחל בשבת, 'חותמים' את הברכה האמצעית במילים: "מקדש השבת וישראל והזמנים". ומי שטעה ואמר רק "השבת", או רק "ישראל והזמנים" - לא יתפלל שנית.

* בליל פסח שחל בשבת, אין מברכים ברכת 'מעין שבע', שהיא הברכה הנאמרת בכל ליל שבת לאחר אמירת 'ויכולו'.

אתמול
למדנו

באיזה מקרה מזכירים בתפילת יום טוב שחל בשבת רק את השבת ולא את המועד?

חיסר את הזכרת השבת - לא יצא ידי חובתו. יש אומרים שלכתחילה צריך להזכיר את שתי ההזכרות, אך בדיעבד, אם חיסר את ההזכרה שכבר הזכיר בתפילה הראשונה - יצא ידי חובתו; ויש מהם שציידד כי בתפילת מוסף ראוי אף לכתחילה לחסר את ההזכרה שהזכיר בתפילה הראשונה. ויש אומרים, שבכל התפילות רשאי לחסר את ההזכרה שכבר הזכיר בתפילה הראשונה.

[שו"ע תפז, ב; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

ביום טוב שחל בשבת, מזכירים ב'ברכה האמצעית' את השבת ואת המועד, והמחסר אחת משתי ההזכרות, וסיים את הברכה האמצעית, וסיים את תפילתו, עליו לשוב ולהתפלל שנית. ונחלקו הפוסקים בנוגע לתפילת השנייה, איזו הזכרה צריך להזכיר בה: יש אומרים שצריך להזכיר את שתי ההזכרות, ואם חיסר אחת מהן, אף אם חיסר את זו שכבר הזכיר בתפילה הראשונה - וכגון שבתפילת הראשונה חיסר את הזכרת המועד, ובתפילה השנייה

מהו המינימום הנדרש להאמר בברכה האמצעית בתפילת יום טוב?

אולם, למנהג בני אשכנז, שלא מזכירים את השבת ביעלה ויבוא, יתכן שאינו יוצא ידי חובתו, שהרי לא הזכיר את השבת בתחילת הברכה, רק ב'והשיאנו', הסמוכה לחתימת הברכה; ולמעשה, מספק, אין לשוב ולהתפלל. והמדלג על 'אתה בחרתנו' וגם על 'יעלה ויבוא' - לא יצא ידי חובתו, (ויש שהסתפק בדבר).

[שו"ע תפז, ב, משנ"ב יא, יב, יג רטו, ושעה"צ ט]

ב'ברכה האמצעית' של תפילת יום טוב, ישנם שלושה חלקים: 'אתה בחרתנו', 'יעלה ויבוא' ו'והשיאנו'. המדלג בטעות על 'אתה בחרתנו' - יצא ידי חובתו, מאחר ומזכיר את המועד ב'יעלה ויבוא'. ויש אומרים שבמקרה כזה, אף אם נזכר לפני סיום הברכה אינו צריך לשוב ולומר 'אתה בחרתנו'; אך יתכן שאין הלכה כן. וביום טוב שחל בשבת - למנהג בני ספרד, שמזכירים ב'יעלה ויבוא' גם את השבת, יצא ידי חובתו אף אם דילג על אתה בחרתנו;

הנוהג לקרוא את ה'הלל' בליל פסח בבית הכנסת ומתפלל במקום שלא קוראים - האם רשאי לקוראו ביחידות?

ויחיד הנוהג שלא לקרוא את ההלל, ומתפלל בבית כנסת שקוראים בו את ההלל - עליו לקוראו עמהם, אך רשאי הוא שלא לברך, אם הדבר אינו ניכר.

ויחיד הנוהג לקרוא את ההלל עם ברכה, ומתפלל במקום שנוהגים שלא לקוראו - רשאי לקוראו ביחידות עם ברכה, ויש שהורה שלא יקרא את ההלל, כיון שקריאתו בליל פסח מוגדרת כ'חובת ציבור'.

[שו"ע תפז, ג; ביאורים ומוספים דרשו, 16]

למנהג בני ספרד, בליל יום טוב ראשון של פסח, לאחר תפילת ערבית, קוראים 'הלל' בציבור, עם ברכה בתחילה ובסוף. ובחוץ לארץ, גם בליל 'יום טוב שני'.

ומנהג בני אשכנז בחוץ לארץ, שלא לקוראו כלל; אך בארץ ישראל, מנהג רוב בני אשכנז כמנהג בני ספרד - לקרוא את ההלל עם ברכה. ועם זאת, יש מגדולי בני אשכנז שנהגו גם בארץ ישראל שלא לקוראו כלל, או לפחות שלא לברך על קריאתו, או שביקשו מאחרים להוציאם ידי חובתם בברכת ההלל.

האם ניתן לקיים את מצות אכילת מצה ב'מצות מכונה'?

מכונה' את מצות אכילת מצה בליל הסדר, כיון שפעולת המכונה אינה נחשבת 'לְשִׁמָּה' אף כשמופעלת בידי אדם. ויש אומרים שפעולת המכונה המופעלת בידי אדם נחשבת כעשייה 'לשמה'. ויש מהפוסקים שסוברים כי אף שבנוגע לדינים אחרים ניתן להחשיב פעולת מכונה כעשייה 'לשמה', אין להקל בכך בנוגע ל'מצות מצוה', ושראו להימנע מאכילת מצות מכונה אף בשאר ימי הפסח.

ויש שאסרו לאכול מצות מכונה בכל ימי הפסח מטעמים שונים, כגון התחממות הבצק וקשיים בנקיון המכונה, אך יתכן שבמכונות שבזמננו השתנו הדברים.

[שו"ע תס, א, ומשנ"ב ב-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 9-10, וראה שם, 3]

נאמר בתורה: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת", ודרשו חכמינו ז"ל, שמצוה לשומרן שמירה יתרה לְשִׁם מצות אכילת מצה, דהיינו, שהמצה הנאכלת בליל הסדר לְשִׁם מצות אכילת מצה, צריכה להיות שמורה מחמץ לאורך תהליך הכנתה, לְשִׁם המצוה. ולכן, את לישת הבצק למצות המיועדות לקיום מצות אכילת מצה בליל הסדר, ואת אפייתן - אין לבצע על ידי גוי, שאינו מחויב במצוה, וממילא אינו ראוי לכוון לְשִׁם מצוה; וכן אין לבצען על ידי ישראל חרש, שוטה, או קטן, שאין בהם דעת לכוון 'לשמה'. ומנהג ישראל להקפיד על דינים אלו בהכנת כל המצות המיועדות לפסח.

ועל פי האמור, לדעת פוסקים רבים, לא ניתן לקיים ב'מצות

הלוח היומי

ט"ז בסיון | רבי אפרים פישל ב"ר אריה מרדכי לייב רבינוביץ זצ"ל, ר"י באיאן וחבר מועצת גדולי התורה

היום ומחר הם שני ימים טובים המופיעים במגילת תענית (פ"ג), ע"ש שגלו אנשי בית שאן ואנשי בקעתא, ואף הם היו יתד רעה לישראל בימי יוונים... וכשגברה יד בית חשמונאי והגלום, עשאוים ימים טובים. בשנת ב' אלפים י"ט, התקיים מעמד ברית בין הבתרים באלוני ממרא-חברון (מדרש תנחומא). וי"א בליל פסח (פרבי דר"א). בשנת ד' אלפים תתנ"ט, החל המצור של הצלבנים על ירושלים, עד שכבשוה לאחר 5 שבועות.

יארצייט:

בשנת ב' אלפים שי"ד: יהודה בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה, וכן לידתו הייתה ביום זה (בעל קצ"ה).
תרכ"ט: רבי ידידיה רפאל חי ב"ר יוסף אבולעפיה זצ"ל, ר"י בית א-ל, בעל צדק ושלום, קנין פירות ועוד.
תרס"א: רבי מנחם שלמה ב"ר צבי אבענד זצ"ל, אב"ד נמירוב, בעל עבודת משא.
תרפ"ד: רבי אברהם ב"ר צבי לנדמן זצ"ל, משפיתובקא.
תש"ד: רבי משה דוד ב"ר יעקב פרץ פרידמן הי"ד, מגרוסוורדיין, בעל פרי חמד.
תש"ד: רבי דב בער קליין הי"ד, אב"ד אוהעל.
תשס"ה: רבי אפרים פישל ב"ר אריה מרדכי לייב רבינוביץ זצ"ל, ר"י באיאן וחבר מועצת גדולי התורה.
תשע"א: רבי יצחק דב ב"ר משה אריה קופלמן זצ"ל, ר"י לוצרן, בעל שיח יצחק.

לברך ברכה אחרונה מיד בסיום האכילה
נכון להזהר לכתחילה שלא לצאת ממקומו עד שיברך ברכה אחרונה.

(משנ"ב קעח ס"ק לו)

המהרי"ל דיסקין היה אומר שמשום זריזין מקדימים למצוות יש לברך ברכה אחרונה מיד בגמר האכילה.
(שלמי תודה עמ' נ)

נשתדל לברך ברכה אחרונה מיד בסיום האכילה ובכך נינצל פעמים רבות מספק ברכות או משכחה לברך.

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il